

Rámec digitálních kompetencí učitele

2019

Rámec digitálních kompetencí učitele popisuje specifické schopnosti učitelů v oblasti využívání digitálních technologií při vykonávání učitelské profese. Je pojat jako „obecně učitelský“, kompetence nejsou specifikovány pro učitele různých typů a stupňů škol či různých aprobací.

Vymezuje 22 kompetencí zařazených do šesti oblastí:

1. PROFESNÍ ZAPOJENÍ,

2. DIGITÁLNÍ ZDROJE,

3. VÝUKA,

4. DIGITÁLNÍ HODNOCENÍ,

5. PODPORA ŽÁKŮ,

6. PODPORA DIGITÁLNÍCH KOMPETENCÍ ŽÁKŮ.

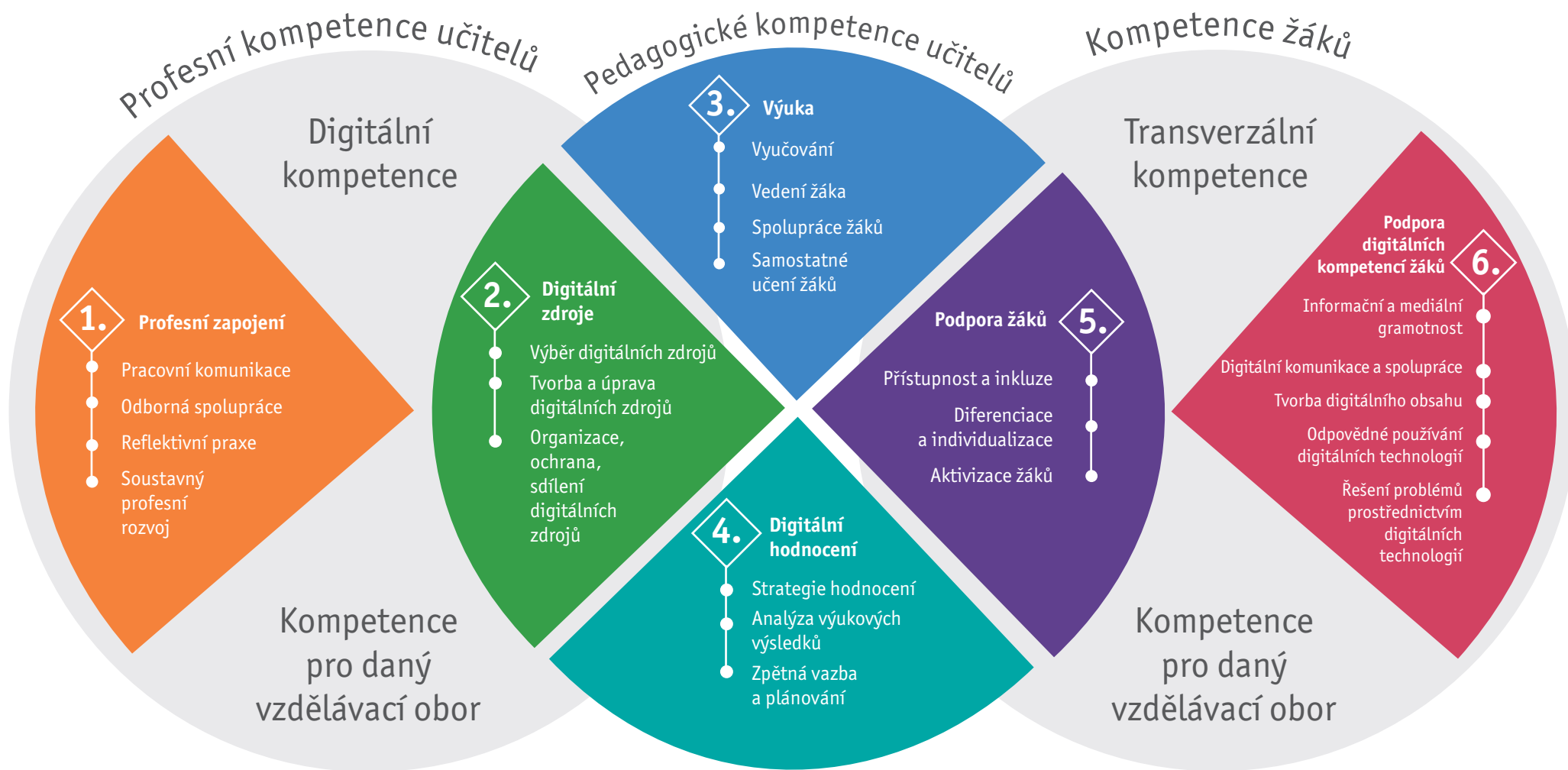
U kompetencí jsou uvedeny úrovně pokroku učitele, které naznačují, jak se zdokonaluje schopnost učitele zapojovat digitální technologie do profesních činností. Jsou nastaveny po vzoru Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERR) a jsou uváděny pomocí motivační role: nováček (A1), objevitel (A2), praktik (B1), odborník (B2), lídr (C1), průkopník (C2). Pokrok je kumulativní v tom smyslu, že každá vyšší úroveň v sobě již zahrnuje kompetence z nižších úrovní.

Rámec digitálních kompetencí učitele vychází z Evropského rámce digitálních kompetencí pedagogů (The European Framework for the Digital Competence of Educators, DigCompEdu). Jeho český překlad je zveřejněn na Metodickém portálu RVP.cz, kde lze najít charakteristiky oblastí kompetencí, popis úrovní pokroku i podrobnější popis fází vývoje jednotlivých kompetencí¹.

K Rámci byla připravena online aplikace Profil Učitel²¹, ve které může každý učitel snadno posoudit vlastní schopnost pracovat s digitálními technologiemi. Aplikace je k dispozici rovněž na Metodickém portálu RVP.cz².

1 <https://spomocnik.rvp.cz/clanek/21855/>

2 <https://ucitel21.rvp.cz/>

Oblasti a rozsah DigCompEdu s členěním na jednotlivé digitální kompetence

NOVÁČEK (A1)	OBJEVITEL (A2)	PRAKTIK (B1)	ODBORNÍK (B2)	LÍDR (C1)	PRŮKOPNÍK (C2)
1.1 Pracovní komunikace					
Používá digitální technologie pro komunikaci se žáky, rodiči a dalšími zúčastněnými stranami. Spolupracuje na rozvoji a zdokonalování komunikačních strategií.					
Využívá digitální technologie pro komunikaci jen velmi málo.	Má povědomí o digitálních technologiích pro komunikaci a používá je na základní úrovni.	Používá digitální technologie pro komunikaci efektivně a zodpovědně.	Používá digitální technologie pro komunikaci citlivým a kreativním způsobem.	Vyhodnocuje a diskutuje komunikační strategie.	Rozmýšlí a přepracovává komunikační strategie.
1.2 Odborná spolupráce					
Používá digitální technologie ke spolupráci s kolegy, sdílení a výměně znalostí a zkušeností a ke společné inovaci učebních postupů.					
Využívá digitální technologie pro spolupráci jen velmi málo.	Uvědomuje si možnosti využití digitálních technologií pro spolupráci, ale používá je jen výjimečně.	Používá digitální technologie ke sdílení a výměně zkušeností.	Používá digitální technologie pro rozvoj společně utvářených znalostí.	Soustavně rozvíjí postupy a kompetence potřebné pro spolupráci prostřednictvím digitálních technologií.	Inovuje postupy potřebné pro spolupráci prostřednictvím digitálních technologií.
1.3 Reflektivní praxe					
Rozmýšlí, kriticky hodnotí a aktivně rozvíjí (samostatně i ve spolupráci s kolegy) využívání digitálních technologií v pedagogické praxi.					
Není si jistý, v kterých oblastech se potřebuje zlepšit.	Ví, ve kterých oblastech se potřebuje zlepšit.	Rozvíjí se díky experimentování a učení se od kolegů.	Využívá řadu zdrojů k rozvoji vlastních digitálních i pedagogických postupů.	Ve spolupráci s ostatními rozmýšlí a rozšiřuje škálu pedagogických přístupů.	Inovuje vzdělávací strategie a praxi.
1.4 Soustavný profesní rozvoj					
Používá digitální technologie pro soustavný profesní rozvoj.					
Využívá internet pro rozvoj svých znalostí jen velmi málo.	Využívá internet pro rozvoj svých znalostí.	Používá internet pro vyhledávání příležitostí pro svůj profesní rozvoj.	Svůj profesní rozvoj realizuje online.	Používá internet pro profesní rozvoj kriticky a strategicky.	Používá internet jako nástroj pro vzdělávání svých kolegů.

1. PROFESNÍ ZAPOJENÍ

NOVÁČEK (A1)	OBJEVITEL (A2)	PRAKTIK (B1)	ODBORNÍK (B2)	LÍDR (C1)	PRŮKOPNÍK (C2)
--------------	----------------	--------------	---------------	-----------	----------------

2.1 Výběr digitálních zdrojů

Hledá, hodnotí a vybírá vhodné digitální zdroje pro výuku. Přitom bere v úvahu výukové cíle, obsah, souvislosti i pedagogický přístup odpovídající dané skupině žáků.

Využívá internet pro vyhledávání zdrojů jen velmi málo.	Má povědomí o základním využití digitálních technologií pro vyhledávání zdrojů.	Identifikuje a vyhodnocuje vhodné zdroje s využitím základních kritérií.	Identifikuje a vyhodnocuje vhodné zdroje s využitím komplexních kritérií.	Spolehlivě identifikuje a vyhodnocuje vhodné zdroje, bere při tom v úvahu všechny relevantní aspekty.	Propaguje využití digitálních zdrojů ve vzdělávání.
---	---	--	---	---	---

2.2 Tvorba a úprava digitálních zdrojů

Upravuje zdroje dostupné pod otevřenou licenci i ostatní zdroje, pokud je to dovoleno. Vytváří samostatně i ve spolupráci s ostatními nové digitální vzdělávací zdroje. Při tvorbě i používání digitálních zdrojů zvažuje a zohledňuje konkrétní výukové cíle, kontexty, pedagogické přístupy i konkrétní skupinu žáků.

Vyhýbá se úpravám digitálních zdrojů.	Vytváří a upravuje zdroje s použitím jednoduchých nástrojů a postupů.	Vytváří a upravuje zdroje s použitím pokročilejších nástrojů a postupů.	Přizpůsobuje pokročilé digitální zdroje specifickému učebnímu kontextu.	Vytváří a upravuje zdroje s ohledem na kontext a s použitím široké škály pokročilých postupů.	Vytváří složité interaktivní digitální zdroje.
---------------------------------------	---	---	---	---	--

2.3 Organizace, ochrana, sdílení digitálních zdrojů

Organizuje digitální obsah a zpřístupňuje jej žákům, rodičům a ostatním pedagogům. Účinně chrání citlivý digitální obsah. Respektuje a korektně uplatňuje pravidla ochrany soukromí a autorských práv. Rozumí podstatě i způsobu využití otevřených licencí a otevřených vzdělávacích zdrojů.

Nepoužívá žádné strategie pro sdílení zdrojů. Vytvořený digitální obsah na profesionální úrovni vlastní.	Při organizování zdrojů používá jednoduché strategie.	Zdroje sdílí a efektivně organizuje s použitím základních strategií.	Odborně sdílí zdroje.	Publikuje online své vlastní vzdělávací zdroje.	Publikuje online své vlastní vzdělávací zdroje na profesionální úrovni.
--	---	--	-----------------------	---	---

2. DIGITÁLNÍ ZDROJE

NOVÁČEK (A1)	OBJEVITEL (A2)	PRAKTIK (B1)	ODBORNÍK (B2)	LÍDR (C1)	PRŮKOPNÍK (C2)
--------------	----------------	--------------	---------------	-----------	----------------

3.1 Vyučování

Zavádí digitální zařízení a zdroje do výuky, a tím zvyšuje efektivitu výukových postupů. Vhodně organizuje a řídí pedagogické intervence prostřednictvím technologií. Rozvíjí nové výukové formáty a didaktické metody a experimentuje s nimi.

Používá digitální technologie ve výuce jen velmi málo.	Používá pro výuku jen základní a jednoduché digitální technologie.	Smysluplně zapojuje digitální technologie.	Používá digitální technologie smysluplně k vylepšení výukových postupů.	Využívá digitální technologie, sleduje jejich účelnost a na základě reflexe přizpůsobuje a vylepšuje výukové postupy.	Použitím digitálních technologií inovuje výukové postupy.
--	--	--	---	---	---

3.2 Vedení žáka

Používá digitální technologie a služby k posilování individuální i skupinové interakce se žáky během výuky i mimo ni. Používá digitální technologie k poskytování včasné a cílené pomoci a ke konzultacím. Zkouší a rozvíjí nové způsoby vedení a podpory žáka.

Používá digitální technologie pro interakci se žáky jen velmi málo.	Používá pro interakci se žáky jen základní a jednoduché digitální technologie.	Používá digitální technologie pro intenzivnější interakci se žáky.	Používá digitální technologie k monitorování činnosti žáků a poskytování konzultací a poradenství.	Zapojuje digitální technologie strategicky a cíleně k poskytování konzultací a podpory.	Používá digitální technologie k inovaci poskytování poradenství a konzultací.
---	--	--	--	---	---

3.3 Spolupráce žáků

Používá digitální technologie k podpoře a rozvoji spolupráce žáků. Umožňuje žákům používat digitální technologie při skupinové práci i jako prostředek podporující komunikaci, spolupráci a společné utváření znalostí.

Používá digitální technologie pro vzdělávací aktivity zaměřené na spolupráci jen velmi málo.	Podporuje žáky v používání digitálních technologií ve vzdělávacích aktivitách zaměřených na spolupráci.	Zavádí digitální technologie do přípravy vzdělávacích aktivit zaměřených na spolupráci.	Používá digitální technologie k podpoře vzdělávacích aktivit zaměřených na spolupráci.	Používá digitální prostředí pro sdílení společných vědomostí a vzájemné hodnocení.	Používá digitální technologie k inovaci spolupráce mezi žáky.
--	---	---	--	--	---

3.4 Samostatné učení žáků

Používá digitální technologie k podpoře samostatného učení žáků, tj. umožňuje žákům plánovat, monitorovat a hodnotit jejich vlastní vzdělávací proces, evidovat pokrok, sdílet poznatky a přicházet s kreativními řešeními.

Podporuje žáky v používání digitálních technologií při samostatném učení jen velmi málo.	Podporuje žáky v používání digitálních technologií při samostatném učení žáků.	Integruje samostatné učení žáků prostřednictvím digitálních technologií do přípravy všech vzdělávacích aktivit.	Používá digitální prostředí pro plnou podporu samostatného učení žáků.	Kriticky zvažuje různé strategie, jak využít digitální technologie na podporu samostatného učení žáků.	Rozvíjí nové způsoby a pedagogické postupy využití digitálních technologií na podporu samostatného učení žáků.
--	--	---	--	--	--

3. VÝUKA

NOVÁČEK (A1)	OBJEVITEL (A2)	PRAKTIK (B1)	ODBORNÍK (B2)	LÍDR (C1)	PRŮKOPNÍK (C2)
4.1 Strategie hodnocení Využívá digitální technologie pro formativní a sumativní hodnocení. Podporuje různorodost a vhodnost možných forem a přístupů k hodnocení.					
Používá digitální technologie pro hodnocení jen velmi málo.	Zavádí digitální technologie do tradičních způsobů hodnocení.	Používá a přizpůsobuje stávající digitální technologie a formy pro hodnocení.	Strategicky používá širokou škálu digitálních forem hodnocení.	Komplexně a kriticky vybírá, vytváří a přizpůsobuje digitální formy hodnocení.	Za pomoci digitálních technologií vyvíjí inovativní typy hodnocení.
4.2 Analýza výukových výsledků Vytváří, kriticky analyzuje a interpretuje digitální data o aktivitách žáka, jeho výkonu a pokroku. Používá je pro nastavení další výuky.					
Používá digitální data k monitorování pokroku jen velmi málo.	Hodnotí základní data o činnostech a výkonu žáka.	Hodnotí širokou škálu digitálních dat generovaných žáky, aby byla výuka založena na dostatku informací.	Strategicky používá digitální technologie ke generování dat.	Využívá digitální data k vyhodnocení učebních postupů a výukových strategií.	Inovuje způsoby generování a hodnocení dat.
4.3 Zpětná vazba a plánování Používá digitální technologie k poskytování včasné a cílené zpětné vazby žákům. Přizpůsobuje vzdělávací postupy a poskytuje podporu v závislosti na výsledcích generovaných použitím digitálních technologií. Zpřístupňuje výsledky žákům a jejich rodičům a používá je při rozhodování.					
Používá digitální data pro zpětnou vazbu a plánování jen velmi málo.	Používá digitální technologie k poskytování zpětné vazby.	Používá digitální technologie pro poskytování zpětné vazby formou hodnocení.	Používá digitální data ke zvyšování efektivity zpětné vazby a podpory.	Používá digitální technologie k individualizaci zpětné vazby.	Používá digitální data k hodnocení a zdokonalování výuky.

4. DIGITÁLNÍ HODNOCENÍ

NOVÁČEK (A1)	OBJEVITEL (A2)	PRAKTIK (B1)	ODBORNÍK (B2)	LÍDR (C1)	PRŮKOPNÍK (C2)
--------------	----------------	--------------	---------------	-----------	----------------

5.1 Přístupnost a inkluze

Zajišťuje přístup k učení (výukovým zdrojům i jednotlivým činnostem) všem žákům, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Bere v úvahu žákova očekávání, schopnosti, potřeby a nedostatky a zároveň jeho fyzické a kognitivní možnosti pracovat s digitálními technologiemi a reaguje na ně.

Má obavy týkající se přístupnosti a inkluze.	Je si vědom možných problémů s přístupností a inkluzí.	Zabývá se přístupností a inkluzí.	Zajišťuje přístupnost a inkluzi.	Zlepšuje přístupnost a inkluzi.	Zavádí inovace v oblasti přístupnosti a inkluze.
--	--	-----------------------------------	----------------------------------	---------------------------------	--

5.2 Diferenciace a individualizace

Prizpůsobuje využití digitálních technologií studijním potřebám žáků, umožňuje žákům postupovat na rozdílných úrovních i různou rychlostí, volit si různé cesty učení a vlastní vzdělávací cíle.

Je nejistý ohledně využití digitálních technologií při diferenciaci a individualizaci výuky.	Je si vědom potenciálu využití digitálních technologií při diferenciaci a individualizaci výuky.	Používá digitální technologie při diferenciaci a individualizaci výuky.	Strategicky používá širokou škálu digitálních technologií při diferenciaci a individualizaci výuky.	Komplexně a kriticky zavádí diferencované a individualizované vzdělávání.	Prostřednictvím digitálních technologií inovuje strategie pro diferenciaci a individualizaci výuky.
--	--	---	---	---	---

5.3 Aktivizace žáků

Používá digitální technologie k podpoře aktivního učení žáků. Používá digitální technologie v rámci pedagogických strategií, které podporují průřezové dovednosti, vyšší formy myšlení a tvůrčí projev. Otevírá učení novým situacím z reálného světa – takovým, které zapojují samotné žáky do praktických činností, vědeckého zkoumání a řešení složitých problémů nebo jiným způsobem zvyšují aktivní účast žáků ve výuce.

Používá digitální technologie pro aktivní zapojení žáků jen velmi málo.	Používá digitální technologie pro aktivní zapojení žáků.	Podporuje žáky v samostatném používání digitálních technologií.	Používá digitální technologie k aktivnímu zapojení žáků a zvýšení jejich zájmu o daný předmět.	Komplexně a kriticky zavádí strategie pro aktivní zapojení žáků do výuky.	Používá digitální technologie na inovaci strategií pro aktivní zapojení žáků.
---	--	---	--	---	---

5. PODPORA ŽÁKŮ

NOVÁČEK (A1)	OBJEVITEL (A2)	PRAKTIK (B1)	ODBORNÍK (B2)	LÍDR (C1)	PRŮKOPNÍK (C2)
--------------	----------------	--------------	---------------	-----------	----------------

6.1 Informační a mediální gramotnost

Zavádí do výuky takové aktivity, úkoly a hodnocení, které vyžadují, aby žák vyjádřil potřebu informací, našel informace a jejich zdroje v digitálním prostředí, organizoval, zpracoval, analyzoval a interpretoval informace a aby srovnával a kriticky hodnotil důvěryhodnost a spolehlivost informací a jejich zdrojů.

Používá jen velmi málo strategie podporující informační gramotnost.	Podporuje žáky v používání digitálních technologií k získávání informací.	Zavádí činnosti podporující informační a mediální gramotnost žáků.	Strategicky používá škálu výukových strategií podporujících informační a mediální gramotnost žáků.	Komplexně a kriticky podporuje informační a mediální gramotnost žáků.	Používá inovativní prostředky k podpoře informační a mediální gramotnosti žáků.
---	---	--	--	---	---

6.2 Digitální komunikace a spolupráce

Zavádí do výuky takové aktivity, úkoly a hodnocení, které vedou žáky k efektivnímu a zodpovědnému používání digitálních technologií pro komunikaci, spolupráci a zapojení do občanského života.

Postupy podporující komunikaci a spolupráci žáků v digitálním prostředí používá jen velmi málo.	Podporuje žáky v používání digitálních technologií ke komunikaci a spolupráci.	Zavádí činnosti podporující komunikaci a spolupráci žáků.	Strategicky používá více výukových strategií podporujících komunikaci a spolupráci žáků.	Komplexně a kriticky podporuje komunikaci a spolupráci žáků.	Používá inovativní prostředky k podpoře komunikace a spolupráce žáků.
---	--	---	--	--	---

6.3 Tvorba digitálního obsahu

Zahrnuje takové aktivity, úkoly a hodnocení, které povedou žáky k tomu, aby se vyjadřovali s pomocí digitálních prostředků a vytvářeli digitální obsah v různých formátech. Učí žáky, jak pracovat s autorskými právy, jak odkazovat na zdroje a přiřazovat licence.

Používá jen velmi málo strategie podporující žáky v tvorbě digitálního obsahu.	Podporuje žáky v tvorbě digitálního obsahu.	Zavádí činnosti podporující žáky v tvorbě digitálního obsahu.	Strategicky používá různé výukové strategie podporující žáky v tvorbě digitálního obsahu.	Komplexně a kriticky podporuje žáky v tvorbě digitálního obsahu.	Používá inovativní prostředky k podpoře žáků v tvorbě digitálního obsahu.
--	---	---	---	--	---

6. PODPORA DIGITÁLNÍCH KOMPETENCÍ ŽÁKŮ

6.4 Odpovědné používání digitálních technologií

S použitím digitálních technologií přijímá taková opatření, která vedou k zajištění fyzické, psychické a společenské pohody žáků. Umožňuje žákům zvládat rizika a používat digitální technologie bezpečně a zodpovědně.

Strategie podporující digitální pohodu žáků používá velmi málo.

Podporuje žáky v bezpečném a zodpovědném používání digitálních technologií.

Zavádí opatření k zajištění digitální pohody žáků.

Navrhuje pro žáky způsoby používání digitálních technologií zajišťující jejich digitální pohodu.

Komplexně a kriticky vede žáky zodpovědnému a bezpečnému používání digitálních technologií.

Vyvíjí inovativní postupy, jak rozvíjet schopnost žáků využívat digitální technologie k zajištění spokojeného života.

6.5 Řešení problémů prostřednictvím digitálních technologií

Do výuky zařazuje takové učební a hodnotící aktivity, které vyžadují schopnost žáka rozpoznat a vyřešit technický problém a své dosavadní poznatky z práce s technologiemi tvůrčím způsobem aplikovat při řešení nových situací.

Používá jen velmi málo strategie podporující žákovy schopnosti řešit problémy.

Podporuje žáky v používání digitálních technologií k řešení problémů.

Zavádí činnosti podporující žákovy schopnosti řešit problémy.

Promyšleně používá různé výukové strategie podporující žákovy schopnosti řešit problémy.

Komplexně a kriticky podporuje žákovy schopnosti řešit problémy.

Používá inovativní prostředky k podpoře žákovy schopnosti řešit problémy.

6. PODPORA DIGITÁLNÍCH KOMPETENCÍ ŽÁKŮ